

טעימה שבועית בלימוד הדף היומי

וְאֵלֶּה גָּוֹזִין אֲחַתָּן כְּפָלָגָה מִקְרָב

חטא העיגול או לוחות מרובעות?

לוחות ארכן ששה, ורחבן ששה ועוביין שלושה בבא בתרא יד.

מבואר בשו"ע (או"ח ס"י א ס"ה) שלא לומר עשרה הדברים הציבור מפני המינים שאומרים שאין תורה אלא זו. ובמשנ"ב שם: ולכך אין כותבי אותו גם כן על קונטרס המיויחד לציבור.

הרבה קולמוסים נשתרבו על לוחות עשרה הדברים בבתי מדרשות, הן על עצם עשיית הלוחות והן על עצם צורתם האם היו מרובעות או עגולות. יש לציין לדברי הרבינו בחיי בפרשת כי תשא: 'ודע שהלוחות היו מרובעות', גם לא נמצא באף אחד מבתי הכנסת שמצאו בחפירות ארכיאולוגיות עשרה הדברים, וזה משום תרעומת המינים.

ועוד שצורתם מעוגלת נגד חז"ל בסוגייתנו, שאורכם ורוחבם ו', ומונחות נגד אורכו של ארון, ומשמע שהיו מרובעות, והנוצרים הם שציירו הלוחות עגולות ולא עשו כן לפנים בישראל, וربים מגדולי ישראל דרשו להוריד את הלוחות מארון הקודש.

בספר מס' כל המחנות (ס"י א ס"ק סב) כתוב למד זכות על מה שנגנו לכתוב י' הדברים על טבלא מעל לאורה"ק, דהיינו כאילו מכונים בזה להורות שכ' הכתוב בס"ת שבארוה"ק הוא כמו עשרה הדברים והכל מסיני. אמנם בשו"ת בצל החכמה כתוב שסבירה קלושה היא, שכיוון שנתנו מה מעל לאורה"ק כעטרה לו, אפשר לדדרבה להורות באו שהוא העיקר מכל מה שכתוב בס"ת שבארוה"ק. על כן כתוב שבודאי דעת הגאנונים האוסרים עיקר.